

CC Tax Advisory: Conversia forțată a împrumuturilor în capital social – o masura care expropriaza oamenii de banii lor

CC Tax Advisory atrage atenția asupra implicațiilor negative ale propunerii din al doilea pachet de masuri fiscale al Guvernului, care prevede conversia obligatorie a împrumuturilor acordate de acționari în capital social pentru firmele subcapitalizate.

Aceasta masura, introdusa sub pretextul „reducerii fenomenului de decapitalizare” a companiilor românești, risca sa genereze efecte adverse semnificative în mediul de afaceri, suprapunând reglementari excesive peste legislația corporativa existenta și creând premise de insecuritate juridica.

Concret, CC Tax Advisory arata ca: masura nu rezolva decât scriptic problema societăților cu activ net sub jumătate din capitalul social și echivaleaza cu o expropriere de facto a banilor pe care asociații sau administratorii i-au adus în societățile comerciale.

Conform proiectului de lege pus în dezbatere publica, daca o societate înregistreaza o valoare a activelor nete sub jumătate din capitalul social și are datorii catre acționari (împrumuturi sau alte finanțari de la aceștia), iar situația nu este remediata în termenul legal, atunci compania va fi obligata sa majoreze capitalul social prin conversia acelor creanțe ale acționarilor în acțiuni/parți sociale. Cu alte cuvinte, împrumuturile asociatului catre propria firma ar fi transformate forțat în aport la capital, pentru a restabili nivelul minim al activelor nete.

CC Tax Advisory critica aceasta abordare, considerând-o nejustificat de dura și potențial contraproductiva. Legislația actuala ofera deja mecanisme pentru tratarea firmelor subcapitalizate, fara a fi nevoie de impunerea unor noi constrângeri. Potrivit Legii societăților nr. 31/1990, daca activul net al unei firme scade sub jumătate din capitalul social, societatea este obligata sa ia masuri – fie prin majorarea capitalului, fie prin reducerea capitalului sau chiar dizolvare voluntara. Problema nu este absența cadrului legal, ci aplicarea sa deficitara. Autoritățile fiscale au deja la dispoziție datele relevante (bilanțurile depuse, rapoarte contabile) și pot identifica oricând firmele subcapitalizate; soluția ar trebui sa fie aplicarea ferma a prevederilor existente, nu introducerea unor obligații suplimentare pentru toate companiile.

Riscurile și efectele negative ale conversiei forțate

Din analiza CC Tax Advisory, rezulta o serie de riscuri și efecte colaterale pe care aceasta masura le-ar putea genera:

- **Încalcarea libertății financiare și contractuale:** Conversia impusa a împrumuturilor acționarilor în capital

elimina flexibilitatea finanțării companiilor. Multe firme mici se bazează pe împrumuturi temporare de la asociați pentru a-și asigura cash-flow-ul. Obligarea transformării acestor împrumuturi în aport permanent la capital poate descuraja asociații să mai finanțeze firmele la nevoie, știind că nu își vor mai putea recupera fondurile decât eventual prin dividende sau lichidare. Practic, măsura transferă riscul financiar integral pe umerii investitorilor minoritari sau pasivi, care pierd statutul de creditori în favoarea celui de acționari, fără consimțământul lor explicit.

- **Blocarea recapitalizărilor flexibile și cosmetica contabilă:** O conversie forțată nu aduce lichidități noi în firmă, ci doar reclasifică datoria în capital propriu. Astfel, măsura are un efect preponderent contabil, „machiază” indicatorii financiari, dar nu rezolvă cauza subcapitalizării (lipsa de fonduri). Mai mult, firmele ar putea fi împiedicate să aleagă soluții de redresare mai potrivite situației lor (de ex. conversii voluntare eşalonate, atragerea unui investitor extern, restructurarea datoriilor) deoarece li se aplică o regulă rigidă, universală. CC Tax Advisory avertizează că printr-o asemenea reglementare se supra-reglementează guvernanta corporativă, domeniu care ar trebui lăsat deciziei acționarilor și administratorilor, nu forțat prin sancțiuni fiscale.

- **Creșterea răspunderii și a insecurității pentru administratori și investitori:** Pachetul fiscal propus transformă organul fiscal (ANAF) într-un „polițist corporativ”, care nu doar colectează taxe, ci inițiază insolvențe și dizolvări. Proiectul prevede introducerea răspunderii solidare a administratorilor pentru anumite decizii financiare (de exemplu, neregularizarea la timp a dividendelor interimare și acordarea de împrumuturi către acționari) și sancționează contravențional abaterile cu amenzi substanțiale. Acest climat de presiune poate determina administratorii să ia decizii pripite de convertire a datoriilor în capital doar de teama sancțiunilor, chiar și când nu este soluția optimă de business. Totodată, investitorii minoritari pot fi afectați: dacă un asociat majoritar a creditat compania și își convertește creanța în acțiuni suplimentare, ceilalți asociați risca să fie diluați dacă nu pot participa cu numerar la majorare, ceea ce poate genera tensiuni între acționari și litigii privind drepturile lor.

Cornelia Nastase, CEO al CC Tax Advisory: „Nu ai nevoie de măsuri drastice precum conversia forțată ca să identifici și să corectezi subcapitalizarea firmelor. Informațiile despre capitalul social și activul net există deja în bilanțurile depuse – trebuie doar folosite. În loc să inventăm obstacole noi pentru toți antreprenorii, ar fi mai simplu și mai corect să aplicăm legea care există. Recapitalizarea companiilor trebuie încurajată, dar nu cu forță, ci prin stimulente și prin eliminarea cauzelor care duc la decapitalizare. CC Tax Advisory apreciază necesitatea de a consolida disciplina financiară și de a proteja creditorii (inclusiv statul) de firmele cronic subcapitalizate sau folosite în scopuri evazioniste. Cu toate acestea, considerăm că mijloacele alese în Pachetul 2 fiscal sunt excesive. Conversia obligatorie a împrumuturilor în capital social reprezintă o intervenție dură în relațiile de afaceri private – echivalează cu o expropriere a banilor pe care persoanele fizice le-au adus ca finanțare în societățile lor și poate crea mai multe probleme decât rezolvă. Apreciem necesitatea de a consolida disciplina financiară și de a proteja creditorii (inclusiv statul) de firmele cronic subcapitalizate sau folosite în scopuri evazioniste. Conversia obligatorie a împrumuturilor în capital social poate crea mai multe probleme decât rezolvă.”

CC Tax Advisory a identificat 20 de probleme potențiale în pachetul 2 de măsuri fiscale, pe care le prezintă, succint, mai jos:

1. Art. I pct. 2 – Inactivitate pentru lipsa cont bancar / nedepunere situații financiare (art. 92 alin. (12)).

Problema: sancțiune excesivă vs. fapta formală.

2. Art. I pct. 3 – ANAF obligată să ceară insolvența/lichidare după 1 an de inactivitate (art. 92 alin. (41)-(44)).

Problema: muta accentul din administrare fiscală în “inițiere de proceduri” corporative. Transforma ANAF în „inițiator de dizolvări”, rol ce excede atribuțiilor fiscale.

3. Art. I pct. 1 – Noi criterii de analiza de risc (card/non-cash, “early warning”, cazier fiscal) (art. 7 alin. (7) lit. e-g).

Problema: criterii vagi -risc de arbitrar și profilare. lipsa transparența asupra ponderilor/algoritmilor -contestabil în instanța.

4. Art. I pct. 6–8, 10–13 – Fideiusiune obligatorie și extinsa (art. 186 lit. f, 192 alin. (3) lit. f, art. 193¹, art. 199 alin. (11), art. 200 alin. (3)).

Problema: bariera financiara dura pentru eșalonari/mențineri. transfera riscul fiscal pe beneficiarii reali; dificil de obținut în practica -blocaj de cash.

5. Art. I pct. 14 – Abrogarea eșalonarii simplificate (Cap. IV¹ CPF).

Problema: dispare un instrument de conformare pentru debitori mici. va crește arieratele și presiunea pe executare.

6. Art. IV – “Îngheț” pe modificari/mențineri OG 6/2019 până la 31.12.2026 + obligativitate plata 30 zile pentru cereri nesoluționate.

Problema: retroactivitate de facto asupra așteptărilor legitime. debitorii rămân fara calea intermediara -risc de insolvențe evitable.

7. Art. II – Cont bancar obligatoriu pentru toate PJ + banci nu pot refuza (cu excepția AML) + amenda.

Problema: conflict potențial cu ML individualizat. “nu pot refuza” tensioneaza regimul 129/2019, pune banca între ciocan și nicovala.

8. Art. III – POS acceptare generalizata (toți din sfera L. 265/2022), instalare în 30 zile; excepție doar fara rețele.

Problema: cost fix pentru micro-activități/zone slab bancarizate. poate stimula neînregistrarea”cash only” exact unde conformarea e slaba.

9. Art. V – Cesiune părți sociale la SRL cu control: garanții obligatorii daca exista datorii + certificat fiscal la ONRC.

Problema: blocheaza tranzacții legitime/M&A la companii cu datorii discutabile. “opozabilitatea” condiționata -risc de dead-deal și cost de finanțare mai mare.

10. Art. VI – Capital social minim SRL = 8.000 lei + dizolvare daca nu majoreaza în 2 ani.

Problema: bariera la intrare, contrara tendinței UE de capital minim simbolic.

11. Art. VII – Calendar accelerat pentru curățarea “inactivilor” (termene 30/90 zile; aplicare dupa 01.01.2026).

Problema: volum nefezabil pentru ANAF/ONRC într-un an. risc de erori, radieri greșite, prejudicii reputaționale.

12. Art. VIII–IX – Dizolvare/radiere din oficiu, inclusiv numire lichidator; radiere rapida daca nu sunt datorii.

Problema: creditorii privați pot fi prinși pe picior greșit. ferestre procedurale scurte -contestabilitate ridicata.

13. Art. X – ANAF recupereaza de la asociați cheltuielile de lichidare/dizolvare (raspundere solidara).

Problema: raspundere extinsa fara filtrul “culpei”. lovește și pe asociații pasivi; stimul pentru optimizari “off-the-books”.

14. Art. XI – Pentru cererile de eșalonare/menținere nesoluționate: fideiusiune în 30 de zile.

Problema: condiție noua pe proceduri vechi. schimba regulile în timpul jocului -impredictibil.

15. Art. XII – Protocoale ANAF–ONRC/Ordin comun în 30 zile.

Problema: termen nerealist pentru infrastructura IT și fluxuri bidirecționale. implementare grabita = erori de listare/științare.

16. Art. XIII – Intrare în vigoare Art. II–III la 01.01.2026 (cont/POS).

Problema: timp scurt pentru conformarea micro-actorilor. lipsesc stimulente/compensații

17. Art. XIV pct. 6–10 & 13 – Regim nou PF: servicii de cazare (art. 67, 68(1), 68³), redefinire “închiriere pe termen scurt” (art. 83), regulile de impunere (art. 85), norma minima 12 SM.

Problema: taie cu aceeași foarfeca gazde mici și operatorii mari. forfetar 30% + 10% final pare simplu. pragul “>7 camere” muta mulți în activități independente peste noapte.

18. Art. XVII – ONJN: avize psihologic & integritate obligatorii la concurs.

Problema: criterii sensibile, greu de standardizat. pot genera contestații și blocaje la resurse umane.

19. Bodycam obligatoriu la controale + proceduri video.

Problema: GDPR/echilibru probator. fara garanții clare pentru stocare/acces, probele pot fi contestate.

20. Art. XXIV – Legea 31: interdicții de dividende/împrumuturi când activul net

Problema: supra-reglementeaza guvernanța corporativa prin sancțiuni fiscale. poate bloca recapitalizari flexibile; crește riscul pentru administratori.